

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

Kandidatuppsats

Partner eller vänner, vem prioriterar du?

En experimentell studie om upplevd makt, romantiska relationer och könsskillnader.

Partner or friends, who do you prioritize?

An experimental study of perceived power, romantic relationships, and gender differences.

Laura Kaltea Uhrström, Nova Marzelius & Hedda Olsson Mäkinen

Kandidatuppsats HT 22

Handledare: Fredrik Björklund

Examinator: Patric Nordbeck

Abstract

This study examined how men and women differed in their priorities between a dyadic relationship with a romantic partner and a relationship with a collective consisting of friends when they experienced high or low levels of social power. Participants ($N = 210$) were primed with either low or high power and then rated their priorities between a romantic partner and a group of friends on a bipolar scale in two hypothetical scenarios. Contrary to our hypothesis men experienced higher levels of social responsibility to a romantic partner than women did in both power conditions. An interaction effect of power and gender appeared, where men and women differed significantly in the low power condition. Important to point out is that this study is limited to behavioral intentions in hypothetical relationships. To understand this dilemma that many men and women experience when they become adults, it is relevant to pursue further research in the field.

Keywords: Social power, gender differences, romantic relationships, social responsibility, priming

Sammanfattning

Följande studie undersökte hur män och kvinnor skiljde sig åt i sina prioriteringar mellan en dyadisk relation med en romantisk partner och en relation med ett kollektiv bestående av vänner, när de upplevde hög eller låg social makt. Deltagarna ($N = 210$) primades med antingen låg eller hög makt och skattade sedan sina prioriteringar mellan en romantisk partner och en vänskapsgrupp på en bipolär skala i två hypotetiska scenarier. I motsats till vår hypotes upplevde män högre socialt ansvar till en romantisk partner än vad kvinnor gjorde i båda maktbetingelserna. En interaktionseffekt av makt och kön påträffades, i vilken män och kvinnor skiljde sig signifikant i betingelsen låg makt. Viktigt att poängtera är att vår studie är begränsad till beteendeintentioner i hypotetiska relationer. För att förstå detta dilemma som många män och kvinnor upplever när de blir vuxna är det relevant att vidare genomföra forskning inom området.

Nyckelord: Social makt, könsskillnader, romantiska förhållanden, socialt ansvar, priming

Tack!

Vi vill främst tacka vår handledare Fredrik Björklund som väglett oss genom hela arbetets gång och alltid ställt upp. Vi vill även rikta ett tack till de som deltagit i fokusgrupper vilket har bidragit till utformningen av undersökningen och de individer som deltog i undersökningen

Partner eller vänner, vem prioriterar du?

Att välja mellan sin partner och sina vänner är ett förekommande dilemma bland unga vuxna (Barry et al., 2009). Detta eftersom relationer till andra människor kommer med förväntningar, hur dessa ser ut skiljer sig dock mellan olika typer av relationer (Felmlee et al., 2012; Eberly et al., 2013). Hur väljer då människor att prioritera mellan sina olika relationer? De val vi gör styrs inte bara av den egna viljan, utan påverkas även av makt (Guinote, 2007). Tidigare forskning har visat att hög makt gör människan mer egocentrerad, medan låg makt gör henne mer uppmärksam på sin omgivning och andras viljor (Galinsky, 2006). I relationer mellan människor har makt varit en ständig faktor, där dess funktion går att likna vid ett nollsummespel. Om den ena parten har mer makt, har den andra parten automatiskt mindre makt (Keltner et al., 2003).

Vidare har sociala relationer varit ett fundamentalt behov hos människor, eftersom social tillhörighet har visat sig nödvändigt för vårt välbefinnande (Baumeister & Leary, 1995). Hur män och kvinnor tillfredsställer detta behov har dock skiljt sig åt. Kvinnor tenderar att i större utsträckning umgås i en-till-en relationer medan män umgås i större grupper (Gabriel & Gardner, 1999). Denna skillnad mellan könen har även gett upphov till att makt påverkar män och kvinnor olika, då vilka vi upplever socialt ansvar gentemot har skiljt sig åt. Kvinnor med makt har visats sig uppleva högre socialt ansvar när de känner sig sammankopplade till de individer vilka de har makt över, medan män har visat sig uppleva socialt ansvar oberoende av upplevt avstånd till individerna (Chen & Welland, 2002).

Merparten av tidigare forskning inom makt har utförts i arbetskontexter och ingen tidigare forskning har undersökt makt och könsskillnad i kontexten av vänskapsrelationer och romantiska relationer i Sverige. Följande studie avser att undersöka hur makt påverkar män och kvinnors beteendeintentioner i sociala relationer. Mer specifikt undersöker vi om det finns en könsskillnad i hur socialt ansvar uttrycker sig till följd av upplevelser av social makt. Socialt ansvar studeras i form av prioritering mellan en dyadisk relation eller en relation till ett kollektiv, vilket i studien utgörs av en romantisk partner och en vänskapsgrupp. Detta formuleras i frågeställningen:

Hur skiljer sig män och kvinnor åt i sina prioriteringar mellan en romantisk partner eller en vänskapsgrupp när de upplever hög eller låg social makt?

Vänskapsrelationer och romantiska relationer

Vänskapsrelationer har visats tillfredsställa människors behov av social tillhörighet, medan romantiska relationer i första hand ger utlopp för intimitetsbehov och känslomässigt

stöd (Barry et al., 2009). Eberly et al. (2013) har funnit fundamentala skiljaktigheter i individers beteende till följd av relationstyp. Unga vuxna var i allmänhet mer engagerade i sin relation med en romantisk partner och mer benägna att offra sig för denne än för sina vänner. Vidare var de mer tillmötesgående mot sina vänner och mer benägna att förlåta dem än sin partner. Detta förklaras av att individer har olika förväntningar i olika typer av relationer och att mer engagemang i en relation, vilket ofta är fallet mellan romantiska partners, innebär högre förväntningar (Felmlee et al., 2012).

Dyadic Withdrawal Hypothesis (Johnson & Leslie, 1982) predicerar att romantiska partners drar sig ifrån sina vänskapsrelationer. Detta har bekräftats då unga vuxna som ingår i romantiska förhållanden spenderade mindre tid med sina vänner (Zimmer-Gembeck, 1999). Många unga vuxna (18-26 år) har visat sig uppleva ett dilemma i bildandet av intima relationer eftersom de samtidigt etablerar en ny identitet som vuxen och parallellt hanterar andra nära relationer såsom vänskapsrelationer (Barry et al., 2009).

Hans och hennes sociala sfär

Inom psykologin benämns individers sätt att se sig själva, eller mer specifikt konstruera sitt själv, som *self-construal*. Detta innefattar bland annat hur en individ definierar vem den är och i relation till vem den gör detta (Cross & Madson, 1997). Forskare har funnit att män och kvinnor tenderar att besitta olika typer av *self-construal* (Cross & Madson, 1997; Markus & Kitayama, 1991). Män i västvärlden ansågs inneha ett *independent self-construal* och kvinnor ett *interdependent self-construal*. En individ med ett *independent self-construal* kännetecknas av att se sig själv som separat från andra individer. Den framhäver och fokuserar på sina personliga egenskaper, attribut samt framsteg, och utgår från dessa för att definiera vem den är (Markus & Kitayama, 1991). Således är det viktigt att uppleva sig som självständig och vägledas av sina mål samt följa sin vilja (Markus & Kitayama, 1994). I kontrast till detta kännetecknas en individ med ett *interdependent self-construal* av att se sig själv som sammankopplad till andra. Den fokuserar på att skapa och bibehålla nära relationer till andra, och strävar efter att utveckla egenskaper och beteenden som underlättar för detta. Dessa egenskaper och beteenden tillsammans med personens nära relationer utgör sedan grunden till dennes självdefinition (Markus & Kitayama, 1991).

Senare forskning har visat en mindre skillnad mellan män och kvinnors *self-construal* än tidigare trott (Baumeister & Sommer, 1997; Gabriel & Gardner, 1999). I de tidigare definitionerna togs det endast hänsyn till individers behov av social tillhörighet i *interdependent self-construal*, men inte i *independent self-construal*. Med andra ord var inte

behovet för social tillhörighet lika stort hos män som hos kvinnor (Cross & Madson, 1997). I vidareutvecklingen av definitionerna fann forskare att såväl män som kvinnor har behov av social tillhörighet, men hur detta tillfredsställs skiljer sig åt mellan könen. Män umgås i större sociala sfärer och använder sig av gruppidentiteter för att tillfredsställa detta behov medan kvinnor umgås i mindre sociala sfärer av dyadisk relationer och skapar sin identitet i relation till dessa (Baumeister & Sommer, 1997).

Till följd av att västvärlden har blivit ett mer individualistiskt samhälle, fastställde Gabriel och Gardner (1999) att både män och kvinnor tenderar att ha ett independent self-construal. Detta stred mot tidigare teorier, men faktumet kvarstod att könen skiljde sig åt i hur de definierade sig i relation till andra. Ytterligare bevisades en skillnad i hur de tillfredsställde behovet för social tillhörighet, vilket benämns som *relational self-construal*. Hos män tog detta en kollektiv inriktning och hos kvinnor en dyadisk inriktning (Gabriel & Gardner, 1999). Detta i kombination med att olika relationer sätter olika förväntningar (Barry et al., 2009) leder oss till att undersöka om kvinnor och män skiljer sig åt i vilken typ av relation de känner högst socialt ansvar till.

Män och kvinnor i Sverige

Till följd av att Sverige är ett av världens mest jämställda länder (World Economic Forum, 2022), och att forskningen som tidigare tagits upp främst genomförts i en amerikansk kontext, är det relevantt att även redogöra för svenska studier i liknande områden. Gustafsson Sendén et al. (2019) fann att sättet vi ser på kvinnor och män inte har förändrats i den utsträckningen man hade kunnat tro till följd av den höga jämställdheten i Sverige. Agency och communion är två begrepp som frekvent har använts för att beskriva könsstereotypa egenskaper, där agency har associerats till män och communion till kvinnor. Agency innefattar bland annat egenskaper som självständighet och bestämdhet medan communion innebär egenskaper som empatisk och relationsorienterad (Abele & Wojciszke, 2007).

Kvinnor ses nuförtiden som både communal och agentic, i kontrast till att de tidigare främst sågs som communal. Män å andra sidan ses fortfarande som agentic och inte communal, vilket stämmer överens med tidigare synsätt. Därmed ses män som självständiga och kvinnor som både relationsorienterade och självständiga (Gustafsson Sendén et al., 2019). Stereotyperna för män och kvinnor i Sverige överensstämmer således med faktumet att både män och kvinnor i individualistiska kulturer tenderar att värdera självständighet, men hur de förhåller sig till relationer med andra skiljer sig åt (Gabriel & Gardner, 1999; Gustafsson Sendén et al., 2019). Även om denna forskning berör könsstereotyper för individers egenskaper

vilka kan härstamma från deras self-construal är det lämpligt att ta upp i vår uppsats. Detta eftersom dessa stereotyper i sin tur skapar förväntningar om hur män och kvinnor bör bete sig mot andra människor (Gustafsson Sendén et al., 2019).

Makt

Innehavande av makt och avsaknad av makt har visat sig ha stor påverkan på hur individer uppfattar andra, deras bedömningar och beteenden (Guinote, 2007). Social makt karakteriseras av relationen mellan personer eller grupper och innebär ett avsiktligt utövande av sin förmåga att påverka andra (Overbeck & Park, 2001). Maktdynamiken mellan individer har visat sig påverkas av den strukturella positionen, men även av individernas subjektiva upplevelse (Smith & Hofmann, 2016; Ben David, 2019). Därmed kräver inte makt en formell position utan det är möjligt för en individ att påverka maktdynamiken genom att uppleva sig som maktfull. Följande studie definierar makt som en individs kapacitet att kontrollera en annan persons eller personers förmåga att få något den eller de vill ha, eller att vara i position att utvärdera dessa individer (Galinsky et al., 2003).

Individer som upplever hög makt har visat sig vara mer egocentrerade, till skillnad från individer med låg makt vilka visats vara mer fokuserade på sin omgivning. Makt innebar även större möjligheter att följa sin egna vilja, medan de som var maktlösa behövde anpassa sig till sociala normer och andras dikterande i högre utsträckning (Galinsky et al., 2006). Innehavande av makt aktiverar en generell tendens att agera i enlighet med sina mål medan brist på makt har en hämmande effekt (Keltner et al., 2003). Detta har bekräftats av Galinsky et al. (2003) som primade deltagare med antingen hög eller låg makt och fann att hög makt gjorde deltagarna mer benägna att agera i enlighet med sina egna mål än deltagarna som primades med låg makt.

Till följd av att makt kan ses som en subjektiv upplevelse och att det möjliggör för individer att driva igenom sin vilja, vill vi i vår studie undersöka deltagarens beteendeintentioner vid priming av hög eller låg makt. Som tidigare nämnt så finner män och kvinnor social tillhörighet i olika sociala sfärer vilket gör det intressant att undersöka hur de prioriterar mellan en dyadisk relation eller ett kollektiv vid makt.

Makt och abstrakt tänkande

Individer med makt har påvisats vara mindre beroende av andra och uppleva en ökad psykologisk distans till sin omgivning (Smith & Trope, 2006). Psykologisk distans är en subjektiv uppfattning om att något är nära eller längre ifrån en själv, då ursprungspunkten är självet här och nu (Trope & Liberman, 2003). Construal Level Theory (Trope & Liberman, 2003) förklarar att ökad psykologisk distans leder till en mer abstrakt mental konstruering.

Detta sker eftersom vi blir tvungna att göra förutsägelser om det som inte sker i jaget här och nu. En abstrakt konstruering skapas genom förutsägelser om framtiden, minnen om dåtiden samt spekulationer om andras handlingar och reaktioner.

I en uppföljande studie fann Smith et al. (2008) att förhållandet mellan makt och abstraktion är bidirektionellt. Likväl som att makt ledde till abstrakt tänkande ledde abstrakt tänkande till en upplevelse av makt. Deltagare med abstrakt tänkande påvisade en högre preferens för roller innefattande makt samt större känsla av kontroll över omgivningen, till skillnad från deltagarna som upplevde konkret tänkande samt kontrollgruppen.

Psykologiskt avstånd har funnits öka tendensen att se på omgivningen på ett översiktligt sätt med fokus på centrala huvuddrag, medan en lägre konstruktionsnivå har inneburit ett större fokus på delarna än helheten (Trope & Liberman, 2010). Abstrakt tankesätt har därmed visats leda till ett mer normativt tänkande, till följd av att människor applicerar ett mer generellt tankesätt. Detta har i sin tur inneburit ett mer könsstereotypiskt bedömande av andra individer (McCrea et al., 2012). Vidare har det även påvisats att ett abstrakt tankesätt leder till en större skillnad mellan män och kvinnors syn på sig själva. Detta eftersom att tankesättet ledde till en ökad könsstereotypisering av det egna jaget (Brown & Diekmann, 2010). I och med att vi förutspår en redan existerande könsskillnad mellan hur män och kvinnor tillfredsställer behovet för social tillhörighet, samt att könsstereotyper råder gällande mäns självständighet och kvinnors relationsinriktning, tros därför makt leda till en större könsskillnad.

Män och kvinnor med makt

Makt har visat sig påverka individen på så vis att den upplever en större möjlighet att följa sin egna vilja och sina mål (Galinsky et al., 2006; Keltner et al., 2003). Då män och kvinnor generellt har olika varianter av self-construal och därav olika mål, har detta lett till att män och kvinnor agerar olika vid upplevd makt (Chen & Welland, 2002). Chen och Welland (2002) undersökte under vilka omständigheter män och kvinnor upplevde socialt ansvar till följd av lika makt eller hög makt i en arbetskontext. Resultatet visade på en interaktionseffekt då hög makt påverkade kvinnor och män på olika sätt beroende på om de upplevde sig som sammankopplade eller distanserade till individerna de hade makt över. Kvinnor med makt som upplevde sig sammankopplade agerade med högst socialt ansvar, i kontrast till att kvinnor som kände sig distanserade agerade med lägst socialt ansvar. Män med makt tog likvärdigt socialt ansvar oavsett förhållningssätt till individerna de hade makt över (Chen & Welland, 2002).

Att män upplevde likvärdigt socialt ansvar till följd av makt kan förklaras av deras relational self-construal, vilket är orienterat kring kollektiv. Kollektiv har innefattat

maktstrukturer mellan individer, vilket hos män skapar en känsla av sammankoppling som i sin tur leder till socialt ansvar. Då kvinnor tenderar att ha ett relational self-construal orienterat kring dyader kommer inte socialt ansvar automatiskt med makt. Kvinnor behöver därför oberoende av makt känna sig sammankopplade till individerna vilka de har makt över för att uttrycka socialt ansvar (Chen & Welland, 2002; Baumeister & Sommer, 1997).

I vår studie undersöker vi detta utifrån ett annat perspektiv, där kontexten medför att deltagarna upplever ett grundläggande socialt ansvar till alla parter. Därmed utgår vi från att deltagarna redan är sammankopplade till såväl en romantisk partner som en vänskapsgrupp. Detta skiljer sig från Chen och Welland (2002) som undersökte socialt ansvar i en arbetskontext där deltagarens egenintresse ställdes emot en kollegas. Vårt syfte är således att undersöka om det finns en könsskillnad i hur deltagarna uttrycker socialt ansvar genom att ställa dem inför en intressekonflikt där de tvingas prioritera mellan två parter.

Syfte och hypoteser

Att prioritera mellan en romantisk partner och sina vänner har konstaterats vara ett vanligt dilemma bland unga vuxna. Utöver detta har makt visats möjliggöra för individer att agera i enlighet med sina egna viljor och mål, samt är ett fenomen vilket förekommer i sociala relationer. Kön har förståtts påverka hur makt samvarierar med socialt ansvar, vilket i sin tur påverkar hur vi agerar. Vidare har kvinnor främst visat sig finna social tillhörighet i nära dyadiska relationer medan män främst finner det i kollektiv. Till följd av detta har upplevelser av makt i kombination med socialt ansvar tenderat att vara högre i nära dyadiska relationer för kvinnor och högre i relationer till ett kollektiv för män. Vi undersöker därför hur män och kvinnor skiljer sig åt i sina prioriteringar mellan en romantisk partner eller en vänskapsgrupp när de upplever hög eller låg social makt. För att undersöka detta har två hypoteser formulerats:

H1: Kvinnor upplever högre socialt ansvar än män till en romantisk partner än till en vänskapsgrupp.

H2: Makt interagerar med könstillhörighet vilket skapar en större könsskillnad i hur socialt ansvar uttrycker sig vid upplevelse av hög makt.

Metod

Deltagare

Studien använde sig av ett bekvämlighetsurval bestående av individer som befann sig på Lunds Universitets studieplatser och var mellan 19 och 30 år ($M = 22.3$, $SD = 1.71$). Medelåldern för kvinnor var 22.4 år och för män 22.3 år. Försökledarna talade svenska och experimentet genomfördes på svenska, därmed deltog endast individer som förstod språket.

Totalt deltog 214 individer, varav tre deltagare exkluderades från analysen på grund av att de inte genomförde undersökningen korrekt och en deltagare exkluderades eftersom dennes könstillhörighet ej var man eller kvinna. Den slutgiltiga analysen bestod av 210 deltagare (105 kvinnor, 105 män). I den ena betingelsen deltog 103 stycken deltagare (50 kvinnor, 53 män) och i den andra betingelsen deltog 107 stycken deltagare (55 kvinnor, 52 män).

Instrument

Maktmanipulation

Den oberoende variabeln syftade till att manipulera deltagarnas upplevelse av makt. En beprövad metod är episodic recall task som har syftet att påverka deltagarens upplevelse av makt utan dennes medvetande om att detta sker (Smith & Galinsky, 2010). I studien används priming writing task framtagen av Galinsky et al. (2003) som är en skriftlig uppgift där deltagaren återkallar en egenupplevd maktsituation. Uppgiften består i att beskriva situationen, vad som hände och hur individen kände (Appendix A). Valet att ha denna uppgift som oberoende variabel beror på att den frekvent har använts i maktstudier.

Priming writing task (Galinsky, 2003) är ursprungligen på engelska, därför gjordes en backtranslation. Denna metod är effektiv för att bibehålla de psykometriska egenskaperna i en översatt version (Klotz et al., 2022). I den aktuella studien tilldelades den engelska originalversionen av priming writing task till en oberoende person som översatte den till svenska, därefter översattes den tillbaka till engelska av ytterligare en oberoende person. Den nya engelska versionen jämfördes med originalet och var i enlighet med undantag för enstaka ord som ersattes med synonymer.

Makt är ett dubbelriktat fenomen eftersom upplevelse av makt har en effekt och avsaknad av makt har motsatt effekt (Keltner et al., 2003). I studien då priming writing task introducerades användes de två betingelserna hög och låg makt (Galinsky et al., 2003). Med bakgrund i detta och till följd av den aktuella studiens begränsade resurser användes ingen kontrollgrupp. I enlighet med Smith och Trope (2006) instruerades deltagarna att besvara frågan på cirka fyra minuter.

Manipulationskontroll. För att kontrollera maktmanipulationen besvarade deltagarna tre frågor där de fick skatta sitt upplevda inflytande, ansvar och makt i situationen de beskrev i priming writing task. Skattningen gjordes på en femgradig Likertskala där 1 var "Mycket lågt" och 5 var "Mycket högt". Frågorna togs från en tidigare studie som använt samma metod (Steidle et al., 2013). Vidare summerades skattningarna på dessa tre frågor ($\alpha = .798$) för att skapa en variabel vilken mätte omfattningen av deltagarnas sammanslagna upplevelse.

Skillnaden i medelvärdet var signifikant ($p < .001$) mellan deltagarna i betingelsen låg makt ($M = 2.56, SD = .768$) och deltagarna i betingelsen hög makt ($M = 4.24, SD = .571$).

I addering till denna kontrollvariabel läste försöksledarna, oberoende av varandra, genom samtliga svar på priming writing task. Syftet var att kontrollera för att deltagaren följt instruktionerna, gett en tillräckligt lång beskrivning av situationen samt fullföljt hela studien på över fem minuter. Det sistnämnda kriteriet grundas i att deltagaren instruerades att besvara priming writing task på ca fyra minuter.

Relationsscenarier

Beroende variabeln innefattade ett mått på deltagarnas upplevda sociala ansvar inför antingen en romantisk dyadisk relation eller ett kollektiv, vilket bestod av vänner. Socialt ansvar mättes genom deltagarens benägenheten att prioritera den ena typen av relation framför den andra i två givna scenarier. Inför scenarierna fick deltagarna instruktionen att föreställa sig att de ingick i ett romantisk förhållande.

För att mäta deltagarnas prioriteringar användes en bipolär skala med två ytterligheter (Statistiska Centralbyrån, 2016), där den ena utgjordes av den dyadiska relationen och den andra av kollektivet. Skattning mot den ena ytterligheten innebar att deltagaren prioriterade svarsalternativet på bekostad av den andra ytterligheten. Beroende variabeln omfattade två situationer under olika **förhållanden** där dessa alternativ ställdes emot varandra. För att kvantifiera deltagarnas prioriteringar vid scenarierna användes en sjugradig skala. Det gav deltagarna möjlighet att specificera sitt ställningstagande samt svara likgiltigt i frågan via att välja skalans mittpunkt. Scenarierna och skalan formulerades enligt samma struktur som tidigare studie (Gabriel & Gardner, 1999), där deltagare fick skatta sina beteendeintentioner på en bipolär skala i två givna scenarier.

Fokusgrupper genomfördes med syfte att generera relevanta scenarier där deltagarna tidigare ställts inför valet att prioritera antingen en dyadisk relation i form av en romantisk partner eller ett kollektiv i form av en vänskapsgrupp. Fokusgrupperna låg som grund för framtagningen av de två scenarierna som användes i studien. De två scenarierna var:

Scenario 1: Du och din partner har bestämt att fira midsommar tillsammans. Ni har blivit inbjudna till att fira med några av dina vänner. Din partner är osäker och vill avvakta med att svara. Vänligen skatta hur du skulle agera i situationen.

Scenario 2: Du och din partner har bestämt att göra något lite speciellt tillsammans. Ni är på en dejtkväll och efter ett tag stöter ni på dina vänner som är på samma ställe. De frågar om ni vill sätta er vid deras bord. Vänligen skatta hur du skulle agera i situationen.

Kontrollfrågor. Vidare följdes respektive scenario av två kontrollfrågor med syfte att mäta deltagarnas inlevelseförmåga i scenarierna och hur pass sannolika de upplevdes vara. Deltagarna skattade dessa kontrollfrågor på en femgradig Likertskala. Sannolikheten ($M = 3.97$, $SD = .995$) och inlevelsen ($M = 4.01$, $SD = .971$) för scenario 1 var hög, detsamma gällde sannolikheten ($M = 3.97$, $SD = 1.01$) och inlevelse ($M = 3.95$, $SD = .974$) för scenario 2.

Pilotstudie

Två pilotstudier utfördes innan huvudstudien, detta för att säkerhetsställa att deltagarna förstod instruktionerna samt styrka valet av beroende variabel. Det kontrollerades även för eventuella golv- och takeffekt. Syftet med pilotstudie 1 var att undersöka vilka två av sex scenarion som skulle användas som beroende variabel samt undersöka om instruktionerna som angavs var tydliga och begripliga. Ett av de två scenarierna fick inga invändningar och det andra scenariot som valdes rekonstruerades baserat på återkopplingen. Pilotstudie 2 bestod av hela upplägget av studien, där även maktprimingen inkluderades. Inga svårigheter eller problematik kring uppgiften och dess instruktioner påvisades. Vidare, gav pilotstudierna relevant information kring eventuella frågor och var stöd i framtagningen till manuset.

Procedur

Datainsamlingen genomfördes på Lunds Universitets olika campus under fyra vardagar mellan klockan 10-16 under vintern 2022. Försöksledarna delade upp sig och tillfrågade främst studenter som satt i mellanstora grupper för att effektivisera insamlingen.

För att minska risken för försökledarfel presenterade sig försöksledarna enligt ett förutbestämt manus (Appendix B). Efter att försöksledaren presenterat den inledande informationen blev individerna tillfrågade om de ville delta i experimentstudien. Deltagarna introducerades med kort information om studien och fick godkänna en obligatorisk samtyckesblankett. Under datainsamlingen höll sig försöksledaren en bit bort, för att ge utrymme för deltagaren att individuellt genomföra experimentet, men fanns samtidigt tillgänglig vid eventuella frågor. Efter utförandet återvände försöksledaren till deltagarna för att tacka och erbjuda kakor som ersättning.

Ett bekvämlighetsurval användes i studien. Försöksledarna såväl som deltagarna var blinda för vilken betingelse av maktmanipulationen som tilldelades då detta randomiserades i Qualtrics, därmed användes en dubbelblind-procedur. Randomisering var viktigt för att de individuella egenskaperna hos deltagarna inte ska ge felaktiga resultat.

Vid besvarande av frågor från deltagarna användes det förutbestämda manuset vilket baserades på frågor som uppkommit vid pilotstudierna, detta för att undvika försöksledareffekter. Samtliga deltagare gavs samma svar på eventuella frågor.

I sin helhet utgörs studien därav av en 2 (Maktpriming: hög makt vs låg makt) x 2 (Kön: kvinnor vs män) mellangrups faktoriell design (ANOVA).

Etik

För att delta i studien krävdes samtycke och att personen var minst 18 år. Deltagarna informerades om deras anonymitet, frivilliga deltagande, samt möjlighet att avbryta studien. Priming writing task bestod av att beskriva en personlig situation, vilket kan ses som en risk för anonymiteten. Att poängtera är dock att deltagarna frivilligt valde vilken situation de beskrev, samt till vilken detaljnivå. Datan användes endast för den aktuella studien och hanterades endast av försöksledarna, vilket deltagarna informerades om.

Deltagarna fick kontaktuppgifter till försöksledarna, som de uppmuntrades kontakta vid eventuella frågor/kommentarer. I addering till detta frågades deltagarna om deras upplevelser av enkäten efter den besvarats. Inga kommentarer eller annat försök till kontakt från deltagarna gjordes.

Då syftet med maktmanipulationen var att påverka deltagarnas psykologiska tillstånd, vill det understrykas att denna eventuella påverkan är kortvarig. Detta då deltagarna exponerades för priming vid endast ett tillfälle, vilket sällan har en långvarig effekt (Mace & Hidalgo, 2022). Vidare primades deltagarna med ett relativt alldagligt koncept, vilket även skapar en kortvarig påverkan på mentala processer och beteenden (Janiszewski & Wyer, 2014).

Resultat

En inledande reliabilitetsanalys gjordes för att undersöka om scenario 1 och 2 i den beroende variabeln kunde slås ihop till ett index. Korrelationen ($\rho = .157$) medförde att separata analyser genomfördes för respektive scenario.

H1 förutspådde att kvinnor upplever högre socialt ansvar än män till en romantisk partner än till en vänskapsgrupp. För att testa H1 analyserades deltagarnas skattning på scenario 1 och 2. En ANOVA genomfördes med skattningen för scenario 1 som beroende variabel med makt och kön som oberoende variabler $F(3, 206) = 3.593, p = .015$. Medelvärdet för kvinnor i

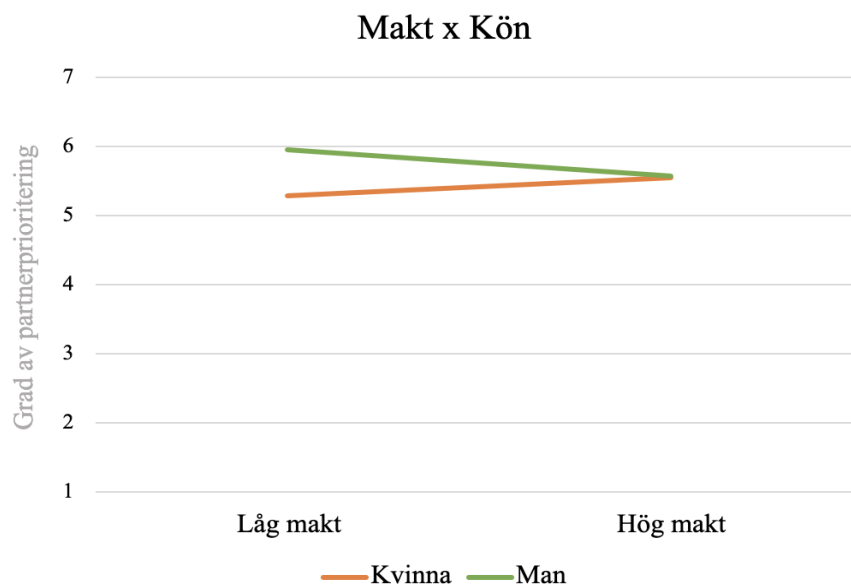
betingelsen låg makt var $M = 5.28$ ($SD = 1.18$) och betingelsen hög makt $M = 5.55$ ($SD = 1.03$). Medelvärdet för män i betingelsen låg makt var $M = 5.96$ ($SD = 1.04$) och betingelsen hög makt $M = 5.58$ ($SD = 1.02$). Skillnaden mellan könen var signifikant ($p = .018$). En post hoc jämförelse visade en huvudeffekt av kön i vilken män svarade mer dyadiskt än kvinnor oavsett betingelse ($MD = .357$, $p_{\text{holm}} = .016$). H1 fann därav inget stöd i scenario 1.

En ANOVA för scenario 2 genomfördes med samma oberoende variabler men med skattningen för scenario 2 som beroende variabel $F(3, 206) = 3.416$, $p = .018$. Medelvärdet för kvinnor i betingelsen låg makt var $M = 3.78$ ($SD = 1.82$), och betingelsen hög makt $M = 4.07$ ($SD = 1.94$). Medelvärdet för män i betingelsen låg makt var $M = 4.68$ ($SD = 1.69$), och betingelsen hög makt $M = 4.77$ ($SD = 1.81$). En post hoc jämförelse visade en huvudeffekt av kön i vilken män svarade mer dyadiskt än kvinnor oavsett betingelse ($MD = .779$, $p_{\text{holm}} = .002$). H1 fann därav inget stöd i scenario 1 eller scenario 2.

H2 innefattade en interaktionseffekt av makt x kön, på så vis att hög makt skapar en större könsskillnad i hur socialt ansvar uttrycker sig. Vidare visade ANOVA för scenario 1 en interaktionseffekt av makt x kön $F(1, 206) = 4.881$, $p = .028$ (Figur 1). En uppföljande post hoc jämförelse visade att skillnaden mellan kvinnor och män i betingelsen låg makt var signifikant ($MD = .6823$, $p_{\text{holm}} = .008$), i vilken män svarade mer dyadiskt. Ingen annan jämförelse var signifikant. ANOVA för scenario 2 visade ingen signifikant interaktionseffekt av makt x kön ($p = .743$). H2 fann därmed inget stöd i scenario 1 eller scenario 2.

Figur 1

Grad av partnerprioritering som funktion av makt och kön

Diskussion

Denna studie syftar till att undersöka hur kön och makt påverkar en individs prioriteringar mellan en romantisk partner och en vänskapsgrupp. Deltagarna blev primade att uppleva hög eller låg makt och ställdes sedan inför två hypotetiska scenarier där intresset av en romantisk partner och en vänskapsgrupp var i konflikt. Uppgiften för deltagaren var sedan att prioritera det ena intresset över det andra. Resultatet visade att i samtliga betingelser var både män och kvinnor mer benägna att prioritera en romantisk partner över en vänskapsgrupp. Männen prioriterade alltid en romantisk partner i högre grad än kvinnorna, oavsett om de primats att uppleva hög eller låg makt. När deltagarna upplevde låg makt var skillnaderna mellan män och kvinnor som störst. Dessa resultat var i motsats till studiens två hypoteser, vilka förutspådde att kvinnor skulle uppleva högre socialt ansvar än män till en romantisk partner än till en vänskapsgrupp samt att könsskillnaderna skulle vara större vid upplevd hög makt.

Att prioritera den romantiska partnern

Att prioritera en romantisk partner eller en vänskapsgrupp, tycktes inte vara ett så stort dilemma för deltagarna i studien. Att båda könen prioriterade relationen till en romantisk partner i stor utsträckning kan bero på den befintliga tvåsamhetsnormen. Forskning har visat att det finns en hög strävan bland unga vuxna i Sverige att ingå i romantiska förhållanden, vilket också resulterar i en stark norm att finna en partner (Wängqvist et al., 2016). För att ett förhållande ska vara långvarigt, lyckligt och hälsosamt är det viktigt att partnern är engagerade och prioriterar varandra (Robles et al., 2014). Dilemmat existerar därmed inte i att prioritera antingen sin romantiska partner eller sina vänner, utan snarare i hur pass hög grad individen prioriterar en romantisk partner. Detta kan även vara en förklaring till varför samtliga deltagare tydligt prioriterade den romantiska relationen i båda scenarierna.

Vidare kan detta förklaras av att individer ställs inför ett dilemma i övergångsfasen till att bli vuxen. Parallellt med de befintliga sociala rollerna ska nu en ny identitet som romantisk partner etableras (Barry et al., 2009; Wängqvist et al., 2016). Denna nya identitet har stor betydelse för unga vuxna och skapar ett behov av att ingå och engagera sig i romantiska förhållanden, vilket hjälper dem att utforska och etablera denna identitet (Wängqvist et al., 2016). Slutligen har det visat sig att unga vuxna tenderar att dra sig ifrån vänskapsrelationer och istället prioritera romantiska relationer (Zimmer-Gembeck, 1999).

Hög makt - socialt ansvar och stereotyper

H2 förutspådde en interaktionseffekt av makt x kön, vilken innebar att skillnaden mellan män och kvinnor skulle öka vid upplevd hög makt. Denna kan inte bekräftas, men det går att urskilja de tendenser som skulle legat bakom en ökad könsskillnad. Resultatet visade en signifikant huvudeffekt av kön, där män oavsett hög eller låg makt prioriterade den romantiska partnern i högre mån än kvinnor. Vidare är den enda signifikanta interaktionseffekten i betingelsen låg makt. Trots att betingelsen hög makt inte uppvisade signifikant resultat visar detta på en tendens hos kvinnor med makt att prioritera den dyadiska relationen i större mån medan denna minskar hos män.

Tendensen som syntes i betingelsen hög makt, kan förklaras av tidigare forskning som menar att kvinnor med makt upplever som högst socialt i nära dyadiska relationer, medan män gör detta i relationer till kollektiv (Chen & Welland, 2002). När de kvinnliga deltagarna upplevde hög makt ökade således deras sociala ansvar till den romantiska partnern, medan de manliga deltagarnas sociala ansvar ökade till vänskapsgruppen.

Denna tendens bekräftas även av tidigare forskning som fastställt att upplevelsen av hög makt leder till ett mer abstrakt tankesätt (Smith och Trope, 2006), vilket i sin tur leder till en ökad könsstereotypisering av det egna jaget (Brown & Diekman, 2010). Vid hög makt och därav högre abstrakt tänkande kan således de kvinnliga deltagarna agerat i större enlighet med stereotypen för en kvinna, och de manliga deltagarna i större enlighet med stereotypen för en man. Detta eftersom en stereotypisk kvinna bör vara mer relationsinriktad medan en stereotypisk man bör vara mer självständig (Gustafsson Sendén et al., 2019).

Låg makt - reaktans och nya förväntningar

En möjlig förklaring till varför de kvinnliga deltagarna i studien inte prioriterade sin partner i lika hög grad som vi förutspådde i H1 kan bero på reaktans. Reaktans sker när individer upplever ett hot eller förlust av sina fria beteenden, detta motiverar dem att agera i motsats för att hävda sin frihet (Steindl et al., 2015). Kvinnor har historiskt sett varit underordnade männen och det pågår fortfarande en utveckling av kvinnors rättigheter. Först på senare år har det blivit mer jämställt mellan könen, trots det återstår könsskillnader och en maktobalans som är till nackdel för kvinnor (Klasen, 2020). Till följd av att deltagarna i betingelsen beskrev en situation där en annan individ eller individer hade makt över denna, kan detta ha gett upphov till reaktans hos de kvinnliga deltagarna. Det är möjligt att bakomliggande upplevelser av könsförtryck påverkade deltagarna att hävda sin fria vilja genom att i mindre mån prioritera en eventuell manlig partner.

Likaså visade resultaten för män, i motsats till H1, en signifikant könsskillnad där män i betingelsen låg makt hade en större benägenhet att prioritera sin partner framför sin vänskapsgrupp. Att män tenderar att prioritera sin partner i högre grad än kvinnor kan bero på responsbias till följd av social önskvärdhet (Zerbe & Paulhus, 1987). Att jämställdheten inom arbetslivet har ökat innebär att kvinnors förväntningar på män har förändrats. Tidigare sökte kvinnor självständiga män som kunde försörja dem, men nu söker de hängivna och omhändertagande män (Meeussen et al., 2019). En medvetenhet om dessa nya förväntningar och det faktum att vi är tre stycken kvinnliga forskningsledare, kan eventuellt ha påverkat de manliga deltagarnas svar.

Begränsningar

Beroende variabeln som används i studien är tagen med inspiration från tidigare forskning men genomgick förändring (Gabriel & Gardner, 1999). Detta medför att vår beroende variabel vilket utgjordes av två relationsscenarier aldrig tidigare använts. Trots att denna framställdes med hjälp av fokusgrupper och pilotstudier, visar den på låg intern konsistens. En anledning kan vara att de två scenarierna innefattade prioriteringar under alltför olika omständigheter, vilket gjorde att de upplevdes olika. Till följd av detta var vi tvungna att göra två separata analyser av den beroende variabeln, vilket hotar validiteten. De två kontrollfrågorna visar att deltagarna upplevde scenarierna som sannolika och enkla att leva sig in i, vilket stärker användandet av dem.

På grund av begränsad tid och begränsade resurser undersöktes beteendeintentioner i hypotetiska relationer, och inte i verkliga relationer. Därav kan vi inte dra slutsatser gällande deltagarnas verkliga prioriteringar. Till följd av studiens begränsade resurser användes ingen kontrollgrupp, istället primades deltagarna med låg makt eller hög makt. Detta minskar studiens interna validitet eftersom vi endast kan uttala oss om skillnader i den beroende variabeln mellan betingelserna och inte om ett orsakssamband.

Till grund för datainsamlingen låg ett bekvämlighetsurval. Detta medför att enstaka demografiska grupper eventuellt inte representerades, vilket kan ge ett vinklat resultat. Att poängtera är dock att vi försökte få ett representativt urval av unga vuxna i Lund genom att variera vilka platser vi samlade in data på.

Framtida forskning

Tidigare studier inom makt, könsskillnader och socialt ansvar har främst utförts i arbetssammanhang. Det föreligger därmed en brist på studier som undersöker dessa faktorer i en relationskontext mellan en romantiska partner och en vänskapsgrupp. Detta i kombination

med att unga vuxna ofta upplever ett dilemma i sina prioriteringar av dessa två sociala kretsar, skapar ett behov av mer forskning inom området.

För att vidare förstå dilemmat i hur unga män och kvinnor i Sverige prioriterar mellan en romantisk partner och en vänskapsgrupp bör framtida forskning ta lärdom av den aktuella studiens begränsningar. Framtida forskning borde därmed även inkludera en kontrollgrupp, utöver betingelserna låg och hög makt, för att stärka den interna validiteten. Detta möjliggör för undersökning av orsakssamband mellan kön, makt och socialt ansvar. Med hänvisning till att vi konstruerade en ny beroende variabel, bestående av två scenarier, uppmanar vi till att måttet vidareutvecklas och valideras med hjälp av framtida forskning.

Slutsats

Att bli vuxen innebär ett identitetsskapande och nya förväntningar på individen. Det medför ofta ett återkommande dilemma hos unga vuxna gällande hur de ska prioritera mellan sin romantiska partner och sina vänner. Det sociala ansvaret individen upplever gentemot dessa två sfärer påverkas av både könstillhörighet och upplevd makt, vilket understryker vikten av att de studeras i relation till varandra. För att förstå detta dilemma undersökte vi hur unga män och kvinnor i Lund prioriterar mellan en romantisk partner och en vänskapsgrupp vid hög och låg makt. Vi fann en tendens till att makt påverkar könen på olika sätt, men i motsats till tidigare forskning och våra hypoteser var män alltid mer benägna att prioritera sin romantiska partner än vad kvinnor var. De överraskande resultaten medför att mer forskning krävs inom området.

Referenser

- Abele, A. E., & Wojciszke, B. (2007). Agency and communion from the perspective of self versus others. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(5), 751–763.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.93.5.751>
- Barry, C.M., Madsen, S.D., Nelson, L.J., Carroll J.S., & Badger, S. (2009). Friendship and romantic relationship qualities in emerging adulthood: Differential associations with identity development and achieved adulthood criteria. *Journal of Adult Development* 16(4), 209-222. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s10804-009-9067-x>
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Baumeister, R. F., & Sommer, K. L. (1997). What do men want? Gender differences and two spheres of belongingness: Comment on Cross and Madson. *Psychology Bulletin*, 122(1), 38-44. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.122.1.38>
- Ben David, Y. (2019). The subjective experience of power: Its implications for the maintenance of and resistance to power in relations among Jewish and Palestinian citizens of Israel. *Journal of Sociology*, 55(3), 478-494.
<https://doi.org/10.1177/1440783318808904>
- Brown, E. R., & Diekmann, A. B. (2010). What will I be? Exploring gender differences in near and distant possible selves. *Sex Roles: A Journal of Research*, 63(7-8), 568-579. <https://doi.org/10.1007/s11199-010-9827-x>
- Chen, S., & Welland, J. (2002). Examining the effects of power as a function of self-construals and gender. *Self and Identity*, 1(3), 251-269.
<https://doi.org/10.1080/152988602760124874>
- Cross, S. E., & Madson, L. (1997). Models of the self: Self-construals and gender. *Psychological Bulletin*, 122(1), 5. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.122.1.5>
- Eberly, B., Pasnak, R., Renshaw, K., & Chrosniak, L. (2013). A comparison of relationship behaviors. *Psychology*, 4(11), 850-857. <https://doi.org/10.4236/psych.2013.411122>
- Felmlee, D., Sweet, E., & Sinclair, H. (2012). Gender rules: Same- and cross-gender friendship norms. *Sex Roles*, 66(7-8), 518-529. <https://doi.org/10.1007/s11199-011-0109-z>

- Gabriel, S., & Gardner, W. L. (1999). Are there “his” and “hers” types of interdependence? The implications of gender differences in collective versus relational interdependence for affect, behavior, and cognition. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(3), 642. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.77.3.642>
- Galinsky, A. D., Gruenfeld, D. H., & Magee, J. C. (2003). From power to action. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(3), 453-466. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.85.3.453>
- Galinsky, A. D., Magee, J. C., Inesi, M. E., & Gruenfeld, D. H. (2006). Power and perspectives not taken. *Psychological Science*, 17(12), 1068-1074. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2006.01824.x>
- Guinote, A. (2007). Behaviour variability and the situated focus theory of power. *European Review of Social Psychology*, 18(1), 256-295. <https://doi.org/10.1080/10463280701692813>
- Gustafsson Sendén, M., Klysing, A., Lindqvist, A., & Renström, E. (2019). The (not so) changing man: dynamic gender stereotypes in Sweden. *Frontiers in Psychology*, 10(37). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00037>
- Janiszewski, C., & Wyer, R. S. (2014). Content and process priming: A review. *Journal of Consumer Psychology*, 24(1), 96-118. <https://doi.org/10.1016/j.jcps.2013.05.006>
- Johnson, M. P., & Leslie, L. (1982). Couple involvement and network structure: A test of the dyadic withdrawal hypothesis. *Social Psychology Quarterly*, 45(1), 34-43. <https://doi.org/10.2307/3033672>
- Keltner, D., Gruenfeld, D. H., & Anderson, C. (2003). Power, approach, and inhibition. *Psychological Review*, 110(2), 265. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.110.2.265>
- Klasen, S. (2020). From “MeToo” to Boko Haram: A survey of levels and trends of gender inequality in the world. *World Development*, 128. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2019.104862>
- Klotz, A. C., Swider, B. W., & Kwon, S. H. (2022). Back-translation practices in organizational research: Avoiding loss in translation. *Journal of Applied Psychology*. <https://doi.org/10.1037/apl0001050.supp>
- Mace, J. H., & Hidalgo, A. M. (2022). Semantic-to-autobiographical memory priming affects involuntary autobiographical memory production after a long delay. *Consciousness and Cognition*, 104. <https://doi.org/10.1016/j.concog.2022.103385>
- Markus, H. R., & Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition,

- emotion, and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224-253.
<https://doi.org/10.1037/0033-295X.98.2.224>
- Markus, H. R., & Kitayama, S. (1994). A collective fear of the collective: implications for selves and theories of selves. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20(5), 568
<https://doi.org/10.1177/0146167294205013>
- McCrea, S. M., Wieber, F., & Myers, A. L. (2012). Construal level mind-sets moderate self- and social stereotyping. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(1), 51-68. <https://doi.org/10.1037/a0026108>
- Meeussen, L., Van Laar, C. & Verbruggen, M. (2019). Looking for a family man? Norms for men are toppling in heterosexual relationships. *Sex Roles*, 80(7-8), 429–442.
<https://doi.org/10.1007/s11199-018-0946-0>
- Overbeck, J. R., & Park, B. (2001). When power does not corrupt: Superior individuation processes among powerful perceivers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 81(4), 549-564. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.81.4.549>
- Robles, T. F., Slatcher, R. B., Trombello, J. M., & McGinn, M. M. (2014). Marital quality and health: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 140(1), 140–187.
<https://doi.org/10.1037/a0031859>
- Smith, P. K., & Galinsky, A. D. (2010). The nonconscious nature of power: Cues and consequences. *Social and Personality Psychology Compass*, 4(10), 918-938.
<https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2010.00300.x>
- Smith, P. K., & Hofmann, W. (2016). Power in everyday life. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 113(36), 10043-10048.
<https://doi.org/10.1073/pnas.1604820113>
- Smith, P. K., & Trope, Y. (2006). You focus on the forest when you're in charge of the trees: Power priming and abstract information processing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(4), 578-596. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.90.4.578>
- Smith, P. K., Wigboldus, D. H. J., & Dijksterhuis, A. (2008). Abstract thinking increases one's sense of power. *Journal of Experimental Social Psychology*, 44(2), 378–385.
<https://doi.org/10.1016/j.jesp.2006.12.005>
- Statistiska centralbyrån. (2016). *Frågor och svar om frågekonstruktion i enkät- och intervjuundersökningar*. ISBN: 978-91-618-1653-8
- Steidle, A., Werth, L., & Gockel, C. (2013). Not motivated to act during goal pursuit: Powerlessness blocks motivation transfer in goal systems. *Basic and Applied Social*

- Psychology*, 35(5), 477-486. <https://doi.org/10.1080/01973533.2013.823615>
- Steindl, C., Jonas, E., Sittenthaler, S., Traut-Mattausch, E., & Greenberg, J. (2015). Understanding psychological reactance new developments and findings. *Zeitschrift für Psychologie*, 223(4), 205–214. <https://doi.org/10.1027/2151-2604/a000222>
- Trope, Y., & Liberman, N. (2003). Temporal construal. *Psychological Review*, 110(3), 403-421. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.110.3.403>
- Trope, Y., & Liberman, N. (2010). Construal-level theory of psychological distance. *Psychological Review*, 117(2), 440-463. <https://doi.org/10.1037/a0018963>
- World Economic Forum. (2022). *Global gender gap report*. https://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2022.pdf
- Wängqvist, M., Carlsson, J., van der Lee, M., & Frisé, A. (2016). Identity development and romantic relationships in the late twenties. *Identity. An International Journal of Theory and Research*, 16(1), 24–44. <https://doi.org/10.1080/15283488.2015.1121819>
- Zimmer-Gembeck, M. J. (1999). Stability, change and individual differences in involvement with friends and romantic partners among adolescent females. *Journal of Youth and Adolescence*, 28(4), 419-438. <https://doi.org/10.1023/A:1021612907073>
- Zerbe, W. J., & Paulhus, D. L. (1987). Socially desirable responding in organizational behavior: A reconception. *Academy of Management Review*, 12(2), 250–264. <https://doi.org/10.5465/AMR.1987.4307820>

Appendix A

Maktmanipulation med låg eller hög makt

Låg makt

Vänligen tänk på en särskild händelse där en annan individ hade makt över dig. Med makt menar vi en situation där en annan person hade kontroll över din förmåga att få något du ville ha, eller var i position att utvärdera dig.

Beskriv denna situationen då du inte hade makt - vad som hände, hur du kände etc.

Ditt svar bör ta omkring 4 minuter att skriva.

Hög makt

Vänligen tänk på en särskild händelse där du hade makt över en eller flera individer. Med makt menar vi en situation där du hade kontroll över en annan persons eller personers förmåga att få något den/de ville ha, eller var i position att utvärdera dessa individer.

Beskriv denna situationen då du hade makt - vad som hände, hur du kände etc.

Ditt svar bör ta omkring 4 minuter att skriva.

Appendix B

Manus

Introduktion	“Hej! Vi (jag och två andra kursare) genomför vårt kandidatarbete inom psykologi. Vi gör en studie om makt och beteendeintentioner och undrar om du/ni vill delta i ett experiment. Ni kommer utföra det på era egna datorer via en länk och det tar ungefär 10 minuter. Som tack får du/ni hembakade kakor! Skulle du/ni kunna tänka er att delta?”
Samtycke	“Tack snälla! Här är länken (visar lapp med länk). Ert deltagande är anonymt. Ni kommer mötas av en informationssida om studien och en samtyckesblankett som ni behöver godkänna innan experimentet startar.”
Enkäten	“Det besvaras helt individuellt och ni får inte diskutera med varandra under experimentets gång. Vi uppskattar att ni är fokuserade när ni besvarar enkäten och ger ärliga svar. Om det är något ni är osäkra på så får ni ställa frågor, men det finns frågor vi inte kan besvara eftersom det kan påverka era svar. Försök därför att i huvudsak utgå från den informationen som står. Jag håller mig i närheten så vinka eller ropa på mig om ni har några funderingar och när ni har lämnat in svaret.”
Avslut	Deltagarna ställdes frågan: “Hur kändes det att besvara enkäten?” “Tack snälla! Här får ni ta kakor som tack.”
Frågor under experimentets gång	Angående att deltagaren inte kommer på någon maktsituation: “Det kan vara vad som helst. Exempelvis en familjesituation, i skolan, på jobbet, inom studentlivet, idrottssammanhang osv.” Angående svårigheter att skatta i scenarierna: “Det är endast den information och de svarsalternativ som finns som du ska förhålla dig till.”

Frågor om vår forskning	Angående syftet med studien: “Vi vill undersöka om det finns skillnader i hur individer prioriterar i en relation till följd om de upplever hög eller låg makt samt könsskillnader. Mer kan vi tyvärr inte säga men du kan höra av dig till denna mailadress (ger lapp med mail) så kan vi skicka den färdiga uppsatsen till dig i januari när den är färdig.”
-------------------------	--